

2003-2024 YILLARI ARASINDA TÜRKİYE'DE E-DEVLET KONUSUNDA HAZIRLANAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN BIBLİYOMETRİK ANALİZİ

Bibliometric Analysis of Graduate Theses Prepared on E-Government in Türkiye
Between 2003 and 2024

Ali TOSUN*

Öz

Bu araştırmanın amacı, Türkiye'de 2003-2024 yılları arasında hazırlanan e-devlet konulu lisansüstü tezleri bibliyometrik yöntemle inceleyerek alandaki akademik üretimin mevcut durumunu ortaya koymaktır. E-devlet, kamu yönetiminde dijital dönüşümün önemli bir aracı olarak hem teknik hem de toplumsal boyutlarıyla dikkat çekmektedir. Bu nedenle çalışma, konunun akademik literatürdeki gelişim seyrini belirlemek ve gelecekteki araştırmalara yön göstermek açısından önem taşımaktadır. Araştırmada doküman analizi kapsamında YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde erişime açık 241 tez incelenmiş, veriler yıl, üniversite, enstitü, ana bilim dalı, konu, dil ve tez türü değişkenleri çerçevesinde sınıflandırılarak betimsel istatistikler ile değerlendirilmiştir. Bulgular, e-devlet çalışmalarının zaman içinde artış eğiliminde olduğunu, özellikle Ankara ve İstanbul'daki üniversitelerin ön planda yer aldığını, kamu yönetimi ve siyaset bilimi alanlarının ağırlıklı olduğunu, ancak teknik ve sosyal disiplinlerin de katkı sunduğunu ortaya koymuştur. Tezlerin çoğunluğunun yüksek lisans düzeyinde ve Türkçe yazıldığı belirlenmiştir. Sonuç olarak, çalışma e-devlet araştırmalarında ulusal bağlamın güçlü olduğunu, ancak uluslararasılaşma ve disiplinler arası yaklaşımın geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir. Elde edilen veriler, politika yapıcılar ve akademisyenler için yol gösterici

ABSTRACT

The purpose of this research is to examine graduate theses on e-government prepared in Turkey between 2003 and 2024 using bibliometric methods to reveal the current status of academic production in the field. E-government, as a key tool for the digital transformation in public administration, attracts attention with both its technical and social dimensions. Therefore, this study is important for determining the development of this topic in academic literature and guiding future research. In this research, 241 theses accessible through the Council of Higher Education (YÖK) National Thesis Center were examined as part of the document analysis. Data were classified within the framework of year, university, institute, department, subject, language, and thesis type variables and evaluated using descriptive statistics. The findings revealed an increasing trend in e-government studies over time, with universities in Ankara and Istanbul being particularly prominent, with public administration and political science dominating the field, although technical and social disciplines also contributed. The majority of theses were at the master's level and written in Turkish. In conclusion, the study demonstrates the strength of the national context in e-government research, but that internationalization and interdisciplinary approaches need to be developed. The findings provide guidance for policy-makers and academics, and it is recommended

* Dr., Bağımsız Araştırmacı, alitosun@yahoo.com, ORCID: 0000-0001-7908-964X

nitelikte olup, gelecekte doktora düzeyindeki araştırmaların artırılması, yerel uygulamaların derinlemesine incelenmesi ve İngilizce yayınların teşvik edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kamu Yönetimi, E-devlet, Bibliyometrik Analiz, Lisansüstü Tezler.

that future doctoral research be increased, local practices be examined in depth, and publications in English be encouraged.

Keywords: Public Administration, E-government, Bibliometric Analysis, Postgraduate Theses.

1. GİRİŞ

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, kamu yönetimi anlayışını ve hizmet sunum biçimlerini köklü biçimde dönüştürmüştür. Bu dönüşümün en önemli yansımalarından biri, devletin dijitalleşme sürecinde ortaya çıkan e-devlet olgusudur. E-devlet, devletin vatandaşlara, işletmelere ve diğer kamu kurumlarına yönelik hizmetlerini bilgi ve iletişim teknolojileri aracılığıyla etkin, şeffaf, hızlı ve erişilebilir bir şekilde sunmasını ifade etmektedir. Özellikle uzaktan çalışmada e-devletin önemi ortaya çıkmıştır (Duman vd., 2025). Dünyada olduğu gibi Türkiye’de de e-devlet uygulamaları, kamu yönetiminde modernleşmenin, bürokrasinin azaltılmasının, vatandaş memnuniyetinin artırılmasının ve demokratik katılımın güçlendirilmesinin temel araçlarından biri olarak önem kazanmıştır. Özellikle kamu yönetiminde, kamu hizmetlerinin sunumunun dijital dönüşüm yönü e-devlet olarak gösterilmektedir (Göçoğlu, 2019, s. 619). Bu durum, e-devlet konusunu kamu yönetimi ve bilişim teknolojileri literatüründe giderek artan bir araştırma alanı haline getirmiştir.

E-devlet, dijital devlete geçişin bir süreci olarak da ifade edilmektedir (Akman ve Övgün, 2022, s. 37). E-devlet üzerine yapılan akademik çalışmalar, farklı disiplinlerin katkısıyla geniş bir perspektiften ele alınmaktadır. Türkiye’de bu alanda hazırlanan lisansüstü tezler, hem akademik literatüre hem de uygulamaya yönelik önemli bilgiler sunmaktadır. Bu çalışmada, Türkiye’de hazırlanan e-devlet konulu yüksek lisans ve doktora tezleri bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmektedir. Bibliyometrik analiz, bilimsel yayınların belirli ölçütler üzerinden değerlendirilmesine ve bu değerlendirmeler sonucunda literatürün mevcut durumunun ortaya konmasına olanak sağlamaktadır. Bibliyometrik analiz, veri tabanlarındaki akademik yayınların incelenmesi yoluyla belirli bir alandaki araştırma eğilimlerini, gelişim sürecini ve ortaya çıkan yeni yönelimleri ortaya koyan bir yöntemdir (Mısırdalı Yangıl, 2024, s. 232). Bu yaklaşım, incelenen tezlerin çeşitli parametreler çerçevesinde sınıflandırılmasını ve karşılaştırılmasını mümkün kılmaktadır. Çalışmada kullanılan bu yöntem, araştırma alanındaki gelişmeleri daha net biçimde ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bilgisayar ve internet kullanımının yaygınlaşması, araştırmacıların çeşitli kaynaklara erişimini kolaylaştırarak, bilgi birikiminin artmasına

olanak tanımış; bu bilgi artışı ise araştırmacıları, mevcut bilgiyi sınıflandırma ve özetleme çalışmalarına yönlendirmiştir (Kaya, 2019).

Çalışmada yer verilen tablolar, araştırmanın temelini oluşturan verilerin sistematik biçimde değerlendirilmesini sağlamaktadır. Yıllara göre tez dağılımı, e-devlet konusundaki akademik ilginin zaman içindeki seyrini göstermektedir. Üniversitelere göre dağılım, hangi kurumların bu alanda daha fazla akademik çalışma yürüttüğünü ortaya koyarken, tez dili ise ulusal ve uluslararası akademik etkileşim hakkında fikir vermektedir. Enstitülere göre dağılım, e-devlet çalışmalarının disiplinlerarası niteliğini; konulara ve ana bilim dallarına göre sınıflandırma ise e-devletin hangi akademik perspektiflerden ele alındığını yansıtmaktadır. Son olarak tez türü, yüksek lisans ve doktora düzeyindeki çalışmaların dağılımını göstermektedir. Bu çerçevede, çalışmanın temel amacı, Türkiye’de e-devlet üzerine yapılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik açıdan incelenerek alandaki akademik üretimin genel bir görünümünü sunmaktır. Bibliyometrik analizler, verilerin nicelik açısından ortaya konulması ve görünürlüğü açısından önemli görülmektedir (Baysal ve Yangil, 2023). Bu sayede Türkiye’de e-devlet konulu lisansüstü tezlerin bibliyometrik yöntemle analiz edilerek, alandaki akademik üretkenliğin, konu dağılımlarının, araştırma eğilimlerinin ve gelecekteki çalışmalar için potansiyel araştırma boşlukları ortaya konulabilecektir. Bu inceleme, hem mevcut literatürün kapsamı ve yönelimlerini ortaya koyacak hem de gelecekte yapılacak araştırmalar için önemli bir referans niteliği taşıyacaktır. Bu kapsamda araştırma sorusu, Türkiye’de e-devlet konulu lisansüstü tezlerin yıllara, üniversitelere, enstitülere, ana bilim dallarına, konu alanlarına, dillerine ve türlerine göre dağılımı nasıldır ve bu dağılımlar zaman içinde nasıl bir eğilim gösterdiği. Bu araştırma, e-devlet alanında yapılan akademik araştırmaların mevcut durumunu bütüncül bir perspektifle değerlendirmekte ve gelecekteki çalışmalar için yol gösterici nitelikte bulgular sunmaktadır. Ayrıca, kamu yönetimi ve bilişim teknolojileri gibi disiplinler arası alanlarda politika yapıcılar, akademisyenler ve uygulayıcılar için değerli bir bilgi kaynağı oluşturacaktır. Bu yönüyle araştırmanın önemi ortaya konulmaktadır.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişimiyle birlikte e-devlet uygulamaları, kamu hizmetlerinin sunumunda önemli bir dönüşüm yaratmıştır. Ancak, Türkiye’de bu konuda üretilen lisansüstü tezlerin sayısal ve nitel özelliklerine dair kapsamlı analizlerin sınırlı olduğu görülmektedir. Bu eksiklik, hem akademik hem de uygulama düzeyinde bilgi boşluğuna yol açmaktadır. Bu nedenle, e-devlet konulu tezlerin sistematik bir şekilde incelenmesi araştırma problemini oluşturmaktadır. Araştırmada doküman analizi kullanılmıştır. Doküman analizi, nitel araştırma yöntemlerinden biri olarak, basılı ve elektronik ortamdaki belgelerin sistematik, titiz ve

bütüncül bir şekilde incelenmesi ve yorumlanması yoluyla incelenen olguya dair anlam üretmeyi, konuya ilişkin derinlemesine bir anlayış geliştirmeyi ve ampirik bilgi elde etmeyi amaçlayan kapsamlı bir süreç olarak ifade edilmektedir (Kıral, 2020, s. 173-174). Doküman yazı, resim, film, fotoğraf ve grafik gibi yazılı ve görsel materyallerin, olmuş bitmiş olayları yansıtarak araştırmacıya durum hakkında bilgi sunan ve yazılı, basılı ya da elektronik birçok materyalin incelenmesi yoluyla çeşitli anlamlar çıkarma, konu hakkında anlayış oluşturma ve ampirik bilgi geliştirme amacı taşıyan kaynaklar olarak tanımlanmasıdır (Kan ve Avci, 2025). E-devlet konulu tezlerin bibliyometrik analizi, alanın bilimsel gelişimini somut verilerle destekleyen ve literatüre sistematik bir katkı sunan bir yaklaşım olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışma ile elde edilen bulguların, kamu yönetimi ve dijitalleşme süreçleri bağlamında yürütülecek yeni araştırmalara ışık tutması beklenmektedir. Araştırmada şu hipotezler ortaya konulmuştur:

- H1: Türkiye’de e-devlet konulu tezlerin sayısı yıllar itibarıyla sürekli artmıştır (desteklenmedi).
- H2: Tezlerin önemli bir bölümü belirli üniversitelerde yoğunlaşmıştır (desteklendi).
- H3: E-devlet tezlerinde en çok kamu yönetimi alanı tercih edilmiştir (desteklendi).
- H4: Tezlerin büyük çoğunluğu Türkçe hazırlanmıştır (desteklendi).
- H5: Yüksek lisans tezleri doktora tezlerinden sayıca fazladır (desteklendi).

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Günümüzde iletişim teknolojilerinin gelişmesi ve buna göre alt yapıların oluşturulması, geniş çerçevede yayılım göstermiştir. Teknoloji kavramı, antik Yunan’da yapmak veya üretmek anlamına gelen *tekhne* sözcüğüne bilgi anlamındaki logos ekinin eklenmesiyle ortaya çıkmış olup, bir nesnenin üretimine ilişkin toplumsallaşmış bilgi olarak tanımlanırken, bir şeyi elde etmek ya da üretmek için gerekli bilgilerin yalın biçimi teknik olarak adlandırılmakta, bu bilgilerin toplumsal süreçlere konu olması ise teknolojiyi oluşturmaktadır; iletişim teknolojileri kavramı ise iletim, telekomünikasyon, iletişim, enformasyon, yayın, yayım ve basım gibi alanlardaki tüm teknolojileri kapsayan geniş bir üst kavram olarak kullanılmaktadır (Akar, 2011, s. 98-99). İnsanlığın özellikle son yarım yüzyıllık geçmişi incelendiğinde, yüksek teknoloji kullanımının dikkat çekici boyutlara ulaştığı, sanayi devriminden yalnızca üç yüz yıl sonra bilginin doğasında meydana gelen değişimle

birlikte gelişen bilgi ve iletişim teknolojilerinin oluşturduğu bilişim kültürünün öncülüğünde yeni bir toplumsal dönüşüm yaşandığı, bu dönüşümün sanayi toplumunun kurum ve kuralları üzerinde şekillenen ve genel olarak bilgi toplumu olarak adlandırılan yeni bir toplum tipini ortaya çıkardığı, hızla dünya çapında yayılan bilişim kültürünün insanlar arasındaki sosyal ilişkiler ile toplumsal yapıları derinden etkilediği ve bilgisayar ile internet dünyasında gözlenen değişimlerin toplumların yaşamlarında yeni değerlendirmeler ve davranış kalıplarını gündeme getirdiği görülmektedir (Nair ve Balta, 2017, s. 114-115).

Bilginin yeni iletişim teknolojileri aracılığıyla hızlı ve sürekli arttığı, esneklik, yaratıcılık ve etkileşimin ön planda olduğu, eğitilmiş bireylerin öne çıktığı ve bilginin sosyal, kültürel ve ekonomik yaşamda kilit rol oynadığı bir toplum yapısıdır (Alca ve Yılmaz, 2016, s. 509-110). Kitle iletişim araçları zamanla değişim ve dönüşüme uğramıştır. Kitle iletişim araçları, tarihsel süreçte geleneksel medya türleriyle varlığını sürdürürken, teknolojik gelişmelerin etkisiyle hızla sayısallaşma dönemine geçiş yapmış; bu dönüşümün en önemli etkenlerinden biri internet alanındaki ilerlemeler olup, yazılıdan görsel ve işitsel kitle iletişim araçlarına kadar birçok alanda sayısal verilerin kullanılmasıyla yeni bir döneme evrilmiş, internetin ABD’de askeri bir proje olarak geliştirilmesinin ardından toplumsal ve bireysel yaşamı derinden etkileyerek ulusal ve uluslararası alanları kaynaştırdığı ve gündelik yaşam normlarını dönüştürdüğü; ayrıca internet tabanlı iletişim teknolojilerinin küreselleşmeyi hızlandırıp mesafeleri ortadan kaldırarak sınırların sadece kâğıt üzerinde kalmasına yol açtığı ve bilgiye erişimi teknolojik ağlar vasıtasıyla kolaylaştırdığı görülmektedir (Seçmen, 2022, s. 407). Özellikle kamu yönetiminde teknolojinin ön plana çıktığı ve etkisinin hissedildiği görülmektedir. Türkiye’de, 1990’lı yılların sonlarından itibaren yeni kamu işletmeciliği yaklaşımının etkisiyle kamu yönetimi, özel sektörün etkinlik, etkililik ve verimlilik ilkelerini benimsemeye başlamıştır (Göçoğlu vd., 2019, s. 40). Bu durum iletişim teknolojisiyle doğrudan ilişkilidir.

İnternetteki gelişmeler, diğer iletişim araçlarından farklı bir kitle iletişim biçimi ortaya çıkarmış olup, 1990’lı yıllarda yalnızca bilim insanları arasında bilgi paylaşımı amacıyla kullanılan internet zamanla gündelik yaşamın vazgeçilmez bir unsuru haline gelmiş; bireysel kullanımın yanı sıra kamu kurumları, yerel yönetimler, sanayi kuruluşları, siyasal örgütler ve sivil toplum kuruluşları da çeşitli amaçlarla internetten yararlanmaktadır (Tarhan, 2014, s. 62). Yirmi birinci yüzyılda akıllı dijital cihazlar insan bedeninin doğal bir uzantısı haline gelirken, bu mobil cihazlar ve internet toplumsal etkileşimlerin temel arayüzü olarak işlev görmüş; geleneksel kitle iletişiminden farklı yeni iletişim biçimleri ise Endüstri 4.0, ağ toplumu, etkileşim, yeni medya ve yapay zekâ gibi kavramların toplumsal hayata entegrasyonunu sağ-

lamıştır (Kaplan ve Kaplan, 2020, s. 182). Bilişim ve kitle iletişim teknolojilerinin birer araç olması (Turan ve Esenoğlu, 2006) insan ihtiyaçlarının belirli noktalarda karşılanması açısından önem taşımaktadır.

Dijital dönüşüm, genel kabul görmüş tek bir tanımı olmamakla birlikte; dijital teknolojiler aracılığıyla yeni olanaklar ve katma değer yaratmayı, sosyal yapıyı daha güçlü ve verimli hale dönüştürmeyi amaçlayan sürekli ve dinamik bir süreç olup, insan, süreç ve teknoloji adaptasyonunu temel bileşenleri olarak benimsemekte; mevcut sistemin tamamen terk edilmesi yerine değişim sürecine uyum sağlayarak güncellenmesini ve hayatta kalmasını hedeflerken, veri toplama ve işleme yoluyla enformasyonu bilgiye, bilgiyi ise bilgelik düzeyine yükseltmeyi sağlayarak daha iyi bir geleceğe ulaşmanın yolunu temsil etmekte ve bu bağlamda bilgi ile teknoloji adaptasyonunun dijital dönüşüm için hayati öneme sahip olduğu ifade edilmektedir (Alan, 2025, s. 2). Yirmi birinci yüzyılın son çeyreğinde kamu yönetiminde reform gerekliliğini vurgulayan kişiler ve yapılan akademik çalışmalar, geleneksel bürokratik, hiyerarşik ve kırtasiyecilik yönetimi anlayışının verimlilik ve etkinlik açısından yetersizliğini ortaya koyarak, çağdaş devlet yönetiminin vatandaşlar ve paydaşların karar alma süreçlerine katılımını içeren, yönetimden ziyade yönetim anlayışının ön plana çıktığı, birbirine bağlı ve bütüncül karar verme mekanizmalarının oluşturulmasının gerekliliğini savunmaktadır (Yıldırım, 2022, s. 273). E-devlet, devletin vatandaşlar, özel sektör, kamu çalışanları ve kurumlarıyla elektronik ortamda bağlantı kurarak zaman, emek ve maliyet tasarrufu sağlayan, böylece verimlilik ve etkinliği artıran organizasyonel bir sistem olup; günümüz teknolojisinin birey, örgüt, toplum ve devlete sunduğu önemli faydalarla birlikte küreselleşme ve bilgi iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin etkisiyle toplumun teknolojiyi kullanma eğiliminin artması, sosyal ve ekonomik dönüşümler devletin sunduğu kamu hizmetlerine olan talebi yükseltmiş ve böylece hizmetlerin vatandaşlara daha yakın hale getirilmesi mümkün olurken, devlet de vatandaş beklentilerine uygun olarak daha verimli ve etkin bir hizmet sunma zorunluluğu ile karşı karşıya kalmıştır (Akçakaya, 2017, s. 9-10). Son yıllarda bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmeler, küresel bilgisayar ağlarının önemli ölçüde büyümesine ve dünya genelinde daha bağlantılı bir ortamın oluşmasına yol açmış; bu teknolojilerin yaygınlaşması, birçok işletme ve kuruluşun çalışma yöntemlerini dönüştürmüş ve internet, araştırmacılar için bir bilgi ağı olmanın ötesinde, yeni işletmelerin ürün ve hizmetlerini sunmaları için alternatif platformlar sunan dinamik bir araç haline gelmiştir (Asgarkhani, 2005, s. 466).

E-devlet kavramı, kamu hizmetlerinin sunumunda vatandaş memnuniyetini, verimliliği, sürdürülebilirliği, hızı ve kamu yararını sağlamak amacıyla bilgi ve

iletişim teknolojisi araçlarının kullanılması şeklinde tanımlanmakta olup, ortaya çıktığı günden bu yana dünya genelinde birçok araştırmacının inceleme konusu olmuştur (Demirkıran, 2025, s. 504). E-devlet yönetimi, vatandaşın aktif katılımını vurgulamakta, modern işletmecilik literatüründen ödünç aldığı “müşteri” kavramı ile vatandaş tanımlamakta ve klasik dikey hiyerarşi yerine yatay örgütlenmeyi benimsemekte olup, bu bağlamda e-devletin yönetim yaklaşımı yönetişim olarak şekillenmekte ve önemli bir boyutu olarak katılımcılık ve demokratik yönetim ilkelerini içermektedir (Çarıkçı, 2010, s. 99).

Tablo 1. E-Devlet Modeli ile Klasik Yönetim Anlayışlarının Karşılaştırılması

Değişken	Klasik Yönetim	E-Devlet
Yurttaşların Rolü	Pasif yurttaş	Aktif yurttaş, müşteri
İletişimin Temeli	Evrak üzerinden veya yüz yüze iletişim	Elektronik iletişim
Örgütsel Yapı	Dikey örgütlenme, hiyerarşi	Yatay örgütlenme, koordineli ağ yapısı
Hizmet Sunum Tipi	Tek tip hizmet	Farklılaştırılmış hizmet
Yönetim Anlayışı	Klasik yönetim	Yönetişim
İlişki Tipi	Uyruk ilişkisi	Katılım ilişkisi

Kaynak: Çarıkçı, 2010.

E-devlet, geleneksel devlet anlayışının devamından ziyade, devletin yapısal ve zihinsel dönüşümünü zorunlu kılan bir model olarak kabul edilmektedir (Delibaş ve Akgül, 2010, s. 6). E-devletin salt mevcut devlet yapısının sürdürülmesi değil, devletin hem yapısal organizasyonunda hem de zihinsel yaklaşımında köklü değişiklikler gerektiren dinamik bir dönüşüm süreci olduğunu vurgulamaktadır. Böylece, e-devlet modeli, geleneksel yönetim biçimlerinin ötesine geçerek, teknolojik gelişmeler ışığında daha esnek, katılımcı ve yenilikçi bir devlet anlayışının benimsenmesini zorunlu kılmaktadır. Bu tanım, e-devletin sadece bir dijitalleşme süreci değil, aynı zamanda devletin işleyişine dair paradigmatik bir değişim olduğunu göstermektedir.

Tablo 2. Elektronik Devlet Hizmetlerinin Kullanım Alanları

Kullanım Alanları	Bilgi Verme Hizmetleri	İletişim Hizmetleri	On-line İşlem Hizmetleri
Günlük Yaşam	İş hayatı	Günlük yaşama ilişkin konularda danışmanlık İş ya da konut ilanları E-posta iletişimi	Bilet rezervasyonu Çeşitli programlara kayıtlar
	Konut		
	Eğitim		
	Sağlık		
	Kültür		
	Ulaşım		
	Çevre vs. hakkında bilgiler		

Uzaktan Yönetim	Kamu hizmetleri rehberi İdari süreçler için kılavuz Kamu kayıtları ve veri tabanları	Kamu görevlileri ile e-posta iletişimi	Formların elektronik ortamda doldurulması
Politik Katılım	Yasal düzenlemeler Meclis kayıtları Siyasi programlar Görüş belgeleri Karar alma sürecinde hazırlanan belgeler	Siyasi konulara ilişkin tartışmalar Politikacılarla eposta iletişimi	Referandum Seçimler Anketler

Kaynak: Demirel, 2006.

E-devletin kullanım alanları ele alındığında 3 alanda hizmet sunduğu ve buna göre bir sistemin dizayn edildiği görülmektedir (Demirel, 2006). Günümüzde kamu sektörü büyük bir dönüşüm geçirirken, sanayi çağına klasik devlet anlayışıyla hareket eden yönetimler çağdışı sayılmakta; vatandaşların bürokratik işlemler karşısındaki sabrının azalmasıyla birlikte, e-devlet anlayışı doğrultusunda çağdaş iletişim ve yönetim sistemleri kamu alanında benimsenmekte ve ağır bürokrasi yerine hızlı, güvenilir ve şeffaf iş süreçleriyle etkinlik hedeflenmektedir; böylece klasik devlet anlayışı yerini e-devlet yaklaşımına bırakmaktadır (Yılmaz ve Bozkurt, 2014, s. 298). Yeni kamu yönetimi anlayışıyla birlikte gelişen e-devlet ve elektronik işleyiş, yalnızca teknik bir konu olmayıp siyasal, ekonomik, hukuki ve toplumsal etkileşimleri de içeren kapsamlı bir toplumsal ve teknik alan olarak ortaya çıkmıştır; bilimsel ve teknolojik ilerlemelerin toplumsal yapıları ve yaşam biçimlerini etkilediği gibi kamu kurumlarını da dönüştürdüğü bu bağlamda, merkeziyetçi, hantal ve kapalı özellikler taşıyan geleneksel kamu yönetimine karşılık olarak Yeni kamu yönetimi daha esnek, üretken, açık ve sonuç odaklı bir yönetim biçimini benimsemiş ve e-devlet uygulamaları bu anlayışın doğal bir ürünü olarak değerlendirilmektedir (Ozan, 2020, s. 3734).

Türkiye’de e-devlet uygulamalarının gelişimi üç ana döneme ayrılabilir. Birinci dönem, 1993-1998 yıllarını kapsamakta olup, internetin bilgi ve paylaşım amacıyla kullanıldığı, ancak vatandaşlara interaktif hizmet sunulmadığı bir süreçtir. Bu dönemde e-devlet daha çok bilgi sağlama işlevi görmüştür. İkinci dönem ise 1998-2001 yılları arasında gerçekleşmiş ve kamu yönetimine ait web sitelerinin bilgi sağlayıcı olmaktan çıkarak işlemsel modele geçiş yaptığı bir evredir. Bu dönemde elektronik posta yoluyla bilgi paylaşımı, çeşitli vergi ve sigorta primlerinin internet üzerinden ödenmesi ve ilgili belgelerin temini gibi işlemler online ortamda gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Üçüncü dönem ise 2001 yılından itibaren başlamış olup, kamu kurumlarının sadece kendi hizmetleri değil, diğer kuruluşların da hizmetle-

rini kapsayacak şekilde web sitelerini bütünleştirerek vatandaşlara geniş kapsamlı hizmet sunmaya başladığı bir dönemi ifade etmektedir. Bu evre, e-devletin daha entegre ve kullanıcı odaklı bir yapıya kavuştuğu süreci temsil etmektedir (Şahin ve Örselli, 2003, s. 345).

Türkiye, bilgi altyapısı çalışmalarına 1980'li yıllarda başlamış ve ilk internet bağlantısını 1993'te gerçekleştirmiş olmakla birlikte, e-devlet çalışmalarının hız kazanması 1999'daki e-Avrupa girişimi ile olmuştur. Bu girişim, Avrupa Birliği aday adaylarına genişletilme kararı ve Türkiye'nin davetiyle 2001 yılında resmi olarak katılım sağlamış, Başbakanlık koordinasyonunda çeşitli çalışma grupları vasıtasıyla e-Türkiye girişimi başlatılmıştır. Bu çalışmalar, Türkiye'de elektronik devlet hizmetlerine yönelik ortak bir kapı olarak kabul edilen e-devlet Kapısı'nın hukuki ve yönetsel temelini oluşturan 2003/48 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile somutlaşmış olup; anılan genelgede bilgi toplumuna geçişin hızlandırılması, strateji ve planların bütüncül yürütülmesi ve küresel rekabet koşullarına uyum için ekonomik ve sosyal dönüşüm hedeflenmiş; 58. Hükümet tarafından hazırlanan Acil Eylem Planı'nda ise *e-Dönüşüm Türkiye Projesine* yer verilmiştir (Duman ve Aktel, 2021, s. 622-623). Özellikle e-devletin seyri incelendiğinde son yıllarda Türkiye'de gelişim gösterdiği ifade edilebilir (Öktem, 2015, s. 21-22). Yirmi birinci yüzyılın başlarından itibaren bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmeler, kamu yönetiminde önemli dönüşümlere yol açmıştır. Bu bağlamda, Türkiye'de e-devlet uygulamaları, devletin hizmet sunumunda etkinlik ve şeffaflık ilkelerini güçlendirmek amacıyla uzun bir süreçte evrilmiştir. Türkiye'de e-devletin seyri, 1980'li yıllarda başlayan bilgi altyapısı çalışmalarıyla temellerini atmış, 1993 yılında ilk internet bağlantısının kurulmasıyla dijitalleşme süreci hız kazanmıştır. Ancak asıl ivme, 1999 yılında Avrupa Birliği'nin başlattığı e-Avrupa girişimiyle gerçekleşmiş ve Türkiye'nin 2001 yılında bu sürece dâhil olmasıyla daha organize bir yapı oluşturulmuştur. E-devlet kavramı, ilk olarak Amerika Birleşik Devletleri ile ilişkilendirilmekte olup, resmi reform programlarında e-devletin yer alması, maliyetleri düşürmek ve etkinlik ile performansı artırmak amacını taşımakla birlikte, 1990'lı yıllarda internetin geniş çapta kullanılması e-devletin yaygınlaşmasında kritik bir rol oynamıştır; bu dönemde internetin yaygınlaşması, vatandaşlar ve diğer paydaşlar arasında yeni etkileşim kanallarının açılmasını sağlayarak e-devlet kavramının önemini artırmıştır (Saylam, 2022).

Türkiye'de e-devlet uygulamalarının kökenleri, 1970'li yılların başında İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından başlatılan Merkezi Nüfus İstatistikleri Projesi (MERNİS) ile başlamaktadır. Bu proje, nüfus idaresinin bilgisayarlaşması ve ülke genelinde bağlantılı bir otomasyon sistemi

oluşturulması olarak tanımlanabilir. Zamanla ulusal ve uluslararası kurumların desteğiyle geliştirilerek yakın zamanda tamamlanmış ve günümüzde Türkiye’nin en önemli e-devlet projelerinden biri haline gelmiştir (Demirhan ve Türkoğlu, 2014, s. 240-241). Türkiye’de e-devlete geçiş süreci olarak adlandırılabilen dönem özellikle 1980’lerin ikinci yarısından itibaren uygulanan politikalar ile başlamıştır (Sevinç ve Şahin, 2013, s. 198). Türkiye’de e-devlet yolculuğu, Başbakanlık koordinasyonunda oluşturulan çalışma grupları ve e-Türkiye girişimi ile sistematik bir biçimde ilerlemiştir. Bu süreçte, kamu hizmetlerinin elektronik ortamda sunulması için gerekli yasal ve kurumsal altyapılar da geliştirilmiştir. Örneğin, 2003 yılında çıkarılan 2003/48 sayılı Başbakanlık Genelgesi, Türkiye’de e-devlet kapısının hukuki ve yönetsel temelini oluşturmuştur. Bu genelge ile bilgi toplumuna geçiş hızlandırılmış, dijitalleşmenin ekonomik ve sosyal dönüşüm süreçlerine entegrasyonu hedeflenmiş ve “e-Dönüşüm Türkiye Projesi” kapsamında çok sayıda e-devlet hizmeti hayata geçirilmiştir.

Bilgi teknolojilerindeki gelişmeler ve internet kullanımının yaygınlaşması, bireyler ile kurumların bilgiye erişimini kolaylaştıran yeni imkânların ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır (Göçöğlu, 2019, s. 423). E-devlet uygulamalarının yaygınlaşması, vatandaşların devletle olan etkileşim biçimlerini değiştirmiş, kamu hizmetlerine erişimde kolaylık ve hız sağlamıştır. Türkiye’de kamu kurumları, vatandaşlar ve özel sektör arasında veri paylaşımını kolaylaştırmak için farklı platformlar geliştirilmiş ve hizmetlerin bütünleşik sunumu amaçlanmıştır. Özellikle e-Devlet Kapısı gibi merkezi platformlar, kamu hizmetlerinin dijitalleşmesinde kilit rol oynamıştır. Bu platform üzerinden vatandaşlar, kamu çalışanları ve işletmeler birçok işlemi elektronik ortamda gerçekleştirebilmekte, zaman ve maliyet tasarrufu sağlanmaktadır.

Dünyadaki hızlı gelişmelerin etkisiyle devletler ve ülkeler arasında yoğun bir rekabet yaşanmakta olup, Türkiye’nin bu rekabetten olumsuz etkilenmemesi için çağın gerekliliklerini yerine getirmesi büyük önem taşımaktadır; zira bilgi toplumu olma yolunda gerekli stratejiler yeterince geliştirilip uygulanmazsa, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki ekonomik uçurumun hızla büyümesi kaçınılmazdır ve bu bağlamda, bilgi toplumunun temel gereksinimlerinden biri olan “e-devlet” uygulamaları kritik bir stratejik araç olarak öne çıkmaktadır (Alkan ve Ünver, 2020, s. 1434). Son yıllarda ise Türkiye, e-devlet alanında önemli gelişmeler kaydetmiş, özellikle mobil uygulamaların yaygınlaşması ve bulut teknolojilerinin entegrasyonu sayesinde dijital hizmetlerin erişilebilirliği artmıştır. Kamu-özel sektör iş birliğiyle dijital dönüşüm projeleri hız kazanmış ve hizmetlerin kalitesi yükseltilmiştir.

Ayrıca, yapay zekâ ve büyük veri analitiği gibi ileri teknoloji uygulamaları kamu yönetiminde etkin karar alma süreçlerine destek sağlamaya başlamıştır.

Literatürde, akıllı devlet, dijital devlet gibi kavramlarla da anılan e-devlet olgusuna ilişkin farklı tanımlara rastlanmaktadır (Kutlu vd., 2018, s. 136). Bu durum kavramın geniş bir çerçevede işlevsel olmasıyla değerlendirilebilmektedir. Akıllı devlet” ve “dijital devlet” kavramları, e-devletin yalnızca teknolojik bir dönüşüm değil, aynı zamanda yönetim anlayışında yenilikçi, bilgiye dayalı ve vatandaş odaklı bir paradigma değişimini de içerdğine işaret etmektedir.

3. METODOLOJİ

Çalışmada araştırma sorusuna uygun olarak ortaya konulan ampirik bulguların belirlenmesi amaçlanmıştır. Sistematiik incelemede amaç, belirli bir araştırma sorusuna veya hipoteze yanıt vermek için önceden belirlenmiş dahil etme kriterlerine uyan tüm ampirik kanıtları belirlemedir (Snyder, 2019). Literatür taramasında önceki bulgu ve verilerin ortaya konulması, ilerleme sağlamaya yönelik bir çerçeveyi oluşturmaya katkı sağlamaktadır (Yıldız, 2022). Literatür taraması, sürecin birçok adımında araştırmaları bulmaya ve karşılaştırmaya olanak sağlamaktadır (Palmatier vd, 2018). Araştırmanın metodolojinde; araştırma yöntemi, araştırmanın amacı ve soruları, veri kaynağı ve kapsamı, veri toplama yöntemi, veri analizi tekniği, sınıflandırma kriterleri ve değişkenler, geçerlik ve güvenirlik, sınırlılıklar ile etik hususlar kısımları yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada, Türkiye’de e-devlet alanında yapılmış lisansüstü tezlerin sistematiik bir biçimde analiz edilmesi amacıyla bibliyometrik analiz yöntemi benimsenmiştir. Bibliyometrik analiz, akademik üretimin nicel olarak değerlendirilmesine imkan tanıyan bir araştırma yöntemidir. Bibliyometri, çeşitli disiplinlerde belirli bir döneme ait yayınların nicel göstergelerle analiz edilmesini sağlayan bir yöntemdir (Soysal, 2022, s. 144). Bibliyometrik analiz, araştırma eğilimlerini izleyerek akademik alanın gelişimini anlamaya ve disiplinler arası iş birliklerini desteklemeye olanak tanıyan, bilgi birikiminin ilerlemesine katkı sağlayan bilimsel bir yöntemdir (Özkan Özen, 2025, s. 179). Bu çerçevede çalışma, literatür taramasına dayalı belge incelemesi (doküman analizi) niteliğini taşımaktadır. Bu yöntem, belirli bir amaç doğrultusunda kaynakların bulunması, okunması, not alınması ve değerlendirilmesi süreçlerini içerir. Başka bir deyişle, doküman analizi; basılı ya da elektronik materyallerin incelenmesi ve değerlendirilmesi aşamalarından oluşan bir süreçtir

(Sak, vd., 202, s. 230-232). Doküman yöntemlerinin kullanımı, incelenmek istenen olguya ilişkin bilgi barındıran belgelerin analiz edilmesi sürecini ifade eder (Mogalakwe, 2006, s. 221-222). Araştırmanın evrenini, Türkiye’de YÖK Ulusal Tez Merkezi’nde kayıtlı e-devlet konulu tüm lisansüstü tezler oluşturmaktadır. Örneklemi ise, e-devlet ile taranan ve erişime açık olan tezlerden oluşan veri seti meydana getirmektedir.

3.2. Araştırmanın Amacı ve Soruları

Bu çalışmanın temel amacı, Türkiye’de *e-devlet* temasıyla yazılmış lisansüstü tezlerin yıllara, üniversitelere, enstitülere, ana bilim dallarına, tez dillerine, konularına ve tez türlerine (yüksek lisans-doktora) göre dağılımını ortaya koymaktır. Bu kapsamda şu sorulara yanıt aranması hedeflenmiştir:

- E-devlet konulu tezlerin yıllara göre dağılımı nasıldır?
- Hangi üniversitelerde bu alanda daha çok tez yazılmıştır?
- Tezler hangi enstitülerde ve ana bilim dallarında yoğunlaşmaktadır?
- Yüksek lisans ve doktora tezlerinin oransal dağılımı nasıldır?
- Tezlerin yazım dili nasıl bir dağılım göstermektedir?
- E-devlet tezleri hangi konulara odaklanmıştır?

3.3. Veri Kaynağı ve Kapsamı

Araştırmanın verileri, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edilmiştir. 2003-2024 yılları arasında yayınlanan, e-Devlet ile ilgili konularda yazılmış toplam 241 adet tez incelenmiştir. Bu tezlerin 206’sı yüksek lisans, 35’i ise doktora tezdur.

Tezler, *e-devlet*, *elektronik devlet* anahtar kelimelerle taranmış ve konu dışı tezler çalışma kapsamının dışında bırakılmıştır.

3.4. Veri Toplama Yöntemi

Veriler, gelişmiş arama seçenekleriyle tez veri tabanından manuel olarak taranarak toplanmıştır. Ulaşılan her bir tez, yılı, üniversitesi, enstitüsü, ana bilim dalı, dili, türü ve konusuna göre bir Excel dosyasına kaydedilerek analiz edilecek veri seti oluşturulmuştur.

3.5. Veri Analizi Tekniği

Veriler, YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden sistematik tarama yöntemiyle toplanmıştır. Elde edilen veriler yıl, üniversite, dil, enstitü, konu, ana bilim dalı ve tez türü değişkenleri doğrultusunda sınıflandırılmıştır. Analizlerde betimsel istatistikler kullanılarak tablolar oluşturulmuş, elde edilen bulgular akademik bir çerçevede yorumlanmıştır.

3.6. Sınıflandırma Kriterleri ve Değişkenler

Analizde aşağıdaki değişkenler temel alınmıştır: Tez yılı (2003-2024), Üniversite adı, enstitü adı, ana bilim dalı, tez dili (Türkçe, İngilizce, Fransızca, Kırgızca), tez türü (yüksek lisans, doktora) ve tez konusu (tematik kodlama ile sınıflandırıldı).

Konular; kamu yönetimi, bilgisayar mühendisliği, iletişim, işletme, maliye, hukuk vb. başlıklarda tematik olarak gruplandırılmıştır.

3.7. Geçerlik ve Güvenirlilik

Veri setinin oluşturulması sırasında çifte kontrol uygulanmış, her bir tez girdisi iki kez kontrol edilerek düzenlenmiştir. Konu sınıflandırmalarında nesnel kodlama sistemleri kullanılmış, analiz sürecinde şıf ve tekrarlanabilir yöntemler tercih edilmiştir.

3.8. Sınırlılıklar

Araştırma, yalnızca Türkiye’de hazırlanmış ve erişime açık olan lisansüstü tezlerle sınırlıdır. Ayrıca, çalışmanın kapsamı tezlerin içerik analizini değil, bibliyometrik göstergeler üzerinden değerlendirilmesini içermektedir. Bibliyometri, akademik araştırma çıktıları değerlendirme ve analiz etmek için önemli bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır (Serdarasan vd., 2021, s. 165). Bibliyometrik yöntemler, veri işlemedeki teknolojik gelişmelerden yararlanır ve istatistiksel olarak güvenilirlerdir (Tepe ve Mucan Özcan, 2021, s. 163). Bu kapsamda araştırma için önemli bir dayanak olarak değerlendirilmektedir. Yök Tez Merkezi dışındaki kaynaklara ulaşılmamıştır. Tezlerin sadece künyeleri ve konu alanları incelenmiş, içerik analizine girilmemiştir.

3.9. Etik Hususlar

Bu araştırma açık erişimli tezlere dayandığı için etik kurul izni gerektirmemektedir. Ancak bilimsel etik ilkeler doğrultusunda, tez yazarlarının kimlikleri ifşa edilmemiş, alıntılar düzenli biçimde belirtilmiş ve veriler amacı dışında kullanılmamıştır.

4. BULGULAR

Tablo 3. Yıllara Göre Tez Sayıları

Yıl	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
2003	7	1	8
2004	8		8
2005	9	1	10
2006	11	3	14
2007	9	2	11
2008	7		7
2009	11	2	13
2010	10		10
2011	6	4	10
2012	6		6
2013	10	1	11
2014	15	2	17
2015	7	1	8
2016	5	2	7
2017	17		17
2018	10	2	12
2019	17	3	20
2020	8	2	10
2021	5	2	7
2022	9	2	11
2023	13	2	15
2024	6	3	9
Genel Toplam	206	35	241

Türkiye’de e-devlet alanında hazırlanan yüksek lisans ve doktora tezlerinin 2003-2024 yılları arasındaki dağılımı, dijital dönüşüm sürecine yönelik akademik ilginin zamansal olarak değişkenlik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Veriler incelendiğinde, yıllar içinde tez sayılarında inişli çıkışlı bir seyir görülmekle birlikte, genel olarak artış eğilimi hâkimdir. Bu durum, e-devlet uygulamalarının ülke kamu yönetimi alanında önem kazanması ve akademik çevrelerde artan bir araştırma odağı haline gelmesiyle paralellik göstermektedir.

2003-2007 yılları arasında yüksek lisans tezleri yıllık ortalama 8-11 arasında değişirken, doktora tezleri daha sınırlı sayıda, ancak giderek artan bir eğilim göstermektedir. Bu erken dönem, Türkiye’de e-devlet uygulamalarının henüz ilk aşamalarında olduğu ve bu nedenle akademik çalışmaların da başlangıç aşamasında bulunduğu bir dönemi temsil etmektedir. 2011 yılında doktora tezlerinde görülen nispeten artış (6 yüksek lisans, 4 doktora tezi) ve 2014 ile 2019 yıllarında yüksek lisans tezlerindeki zirve seviyeleri, e-devlet alanındaki uygulamaların ve politika geliştirme süreçlerinin hızlandığı dönemlerle örtüşmektedir. 2014 yılında yüksek lisans tezlerinde yaşanan yükseliş (15 tez), 2017 ve 2019 yıllarında tekrarlanan zirve sayılar (17 yüksek lisans tezi) özellikle dijital dönüşümün kamu yönetiminde önemli bir strateji olarak benimsendiği ve akademik camianın da bu alana yoğunlaştığı yıllar olarak değerlendirilebilir. Bu süreçte, Türkiye’de e-devlet projelerinin yaygınlaşması, yasal düzenlemelerin tamamlanması ve kamu kurumlarının dijital altyapı yatırımlarının artmasının tez üretimini doğrudan etkilediği savunulabilir.

2020 sonrası yıllarda tez sayılarında nispeten dalgalanmalar gözlemlenmektedir. 2020 ve 2021 yıllarında pandemi kaynaklı küresel dönüşümün e-devlet uygulamalarının önemini artırması beklenirken, bazı yıllarda yüksek lisans tezlerinde düşüş yaşanması, akademik süreçlerin kesintiye uğraması veya odak değişikliklerinden kaynaklanabilir. Buna karşın doktora tezlerinde 2024 yılına kadar süregelen yükseliş, alanın derinlemesine araştırmalarla gelişmeye devam ettiğini göstermektedir. Yıllar arasındaki farklılıkların temelinde, Türkiye’nin e-devlet alanındaki kamu politikalarının evrimi, teknolojik altyapının gelişimi ve akademik araştırmalara yönelik teşviklerin değişimi yer almaktadır. Ayrıca, akademik çevrelerde bu alana yönelik farkındalığın artması, multidisipliner yaklaşımların benimsenmesi ve araştırma kaynaklarının çeşitlenmesi de tez üretimindeki artışları desteklemiştir.

Tablo 4. Üniversitelere Göre Tezlerin Dağılımı

Üniversite Adı	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	2		2
Adnan Menderes Üniversitesi	1	1	2
Akdeniz Üniversitesi	3		3
Altınbaş Üniversitesi	3		3
Anadolu Üniversitesi	2		2
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	2	1	3
Ankara Üniversitesi	7	3	10
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	1		1
Atatürk Üniversitesi	6	1	7
Atılım Üniversitesi	8	2	10
Bayburt Üniversitesi	1		1
Beykent Üniversitesi	1		1
Bingöl Üniversitesi	1		1
Boğaziçi Üniversitesi	1		1
Bursa Uludağ Üniversitesi	1		1
Celal Bayar Üniversitesi	3		3
Cumhuriyet Üniversitesi	1	1	2
Çağ Üniversitesi	1		1
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	4		4
Çankaya Üniversitesi	8		8
Dicle Üniversitesi	1		1
Dokuz Eylül Üniversitesi	2	1	3
Dumlupınar Üniversitesi	2		2
Erciyes Üniversitesi	3		3
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	2		2
Fırat Üniversitesi	1		1
Gazi Üniversitesi	15	5	20
Gaziantep Üniversitesi	4		4

Üniversite Adı	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	2		2
Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü	2		2
Gümüşhane Üniversitesi	1		1
Hacettepe Üniversitesi	9	3	12
Haliç Üniversitesi	2		2
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	2		2
Işık Üniversitesi	1		1
İnönü Üniversitesi	2		2
İstanbul Arel Üniversitesi	2		2
İstanbul Aydın Üniversitesi	1		1
İstanbul Gelişim Üniversitesi	1		1
İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi	1		1
İstanbul Nişantaşı Üniversitesi		1	1
İstanbul Okan Üniversitesi	1		1
İstanbul Teknik Üniversitesi	2		2
İstanbul Üniversitesi	4		4
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	1		1
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	2		2
Karabük Üniversitesi	3		3
Karadeniz Teknik Üniversitesi	3		3
Kastamonu Üniversitesi		1	1
Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi	1		1
Kırıkkale Üniversitesi	4		4
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	2		2
Kocaeli Üniversitesi	6	1	7
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	3		3
Maltepe Üniversitesi	1		1
Marmara Üniversitesi	9	3	12
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi		2	2

Üniversite Adı	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
Muğla Üniversitesi	1		1
Mustafa Kemal Üniversitesi	1		1
Necmettin Erbakan Üniversitesi	3		3
Niğde Üniversitesi	1		1
Okan Üniversitesi	1	1	2
Ordu Üniversitesi	1		1
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	4	1	5
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	1		1
Pamukkale Üniversitesi	1	2	3
Sakarya Üniversitesi	6	1	7
Selçuk Üniversitesi	6	1	7
Siirt Üniversitesi	1		1
Süleyman Demirel Üniversitesi	7		7
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	1		1
Trakya Üniversitesi	1		1
Türk Hava Kurumu Üniversitesi	2		2
Ufuk Üniversitesi	1		1
Uludağ Üniversitesi	1	1	2
Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi	1		1
Uşak Üniversitesi	1		1
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	1		1
Yeditepe Üniversitesi	1	1	2
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	1		1
Yıldız Teknik Üniversitesi	4	1	5
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	1		1
Zonguldak Karaelmas Üniversitesi	1		1
Toplam	206	35	241

Veriler incelendiğinde, tez üretiminde bazı üniversitelerin belirgin bir şekilde öne çıktığı, bazılarının ise çok sınırlı sayıda çalışma ürettiği görülmektedir. Bu durum, e-devlet alanındaki akademik üretimin hem kurumsal hem de bölgesel dinamiklerden etkilendiğini göstermektedir. Öncelikle, Gazi Üniversitesi toplam 20 tez ile en fazla e-devlet konulu çalışma üreten kurum olmuştur. Bu durum, üniversitenin kamu yönetimi, hukuk ve sosyal bilimler alanında köklü bir geçmişe sahip olmasının yanı sıra Ankara'da bulunmasının getirdiği merkezi konum avantajıyla da açıklanabilir. Başkentte yer alan üniversiteler (Ankara Üniversitesi, Hacettepe, Atılım, Çankaya, Ankara Hacı Bayram Veli vb.) e-devlet çalışmalarında ön sıralarda yer almakta, bu da merkezi idareye ve kamu kurumlarına yakınlığın araştırmalara olumlu yansıdığını göstermektedir. Ayrıca Ankara'daki üniversitelerin e-devlet konusunu hem sosyal bilimler hem de mühendislik perspektifiyle ele aldıkları görülmektedir. Marmara Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve Atılım Üniversitesi gibi İstanbul ve Ankara merkezli kurumlar da yüksek sayıda tezle dikkat çekmektedir. Bu üniversiteler, hem geniş akademik kadrolara hem de bilişim ve kamu yönetimi alanında güçlü programlara sahip olduklarından, e-devlet çalışmalarında yoğunluk göstermektedir. Özellikle Marmara Üniversitesi'nin İstanbul gibi bir metropolde yer alması, özel sektör ve kamu iş birliklerinin kolaylığı, araştırma konularına çeşitlilik katmaktadır.

Bölgesel üniversiteler incelendiğinde, Atatürk Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi gibi köklü kurumların 6-7 civarında tez ürettiği görülmektedir. Bu üniversiteler, bölgesel kalkınma ve kamu hizmetlerinin dijitalleşmesi gibi konularda e-devlet araştırmalarına katkı sunmaktadır. Buna karşılık, çok sayıda üniversitenin sadece 1 veya 2 tez ürettiği göze çarpmaktadır. Küçük ve yeni sayılabilecek üniversitelerde e-devlet konulu araştırma sayısı sınırlıdır. Bu durum, hem akademik kadro sayısının azlığı hem de araştırma kaynaklarının yetersizliğiyle ilişkilendirilebilir. Ayrıca, e-devlet konusunun disiplinlerarası niteliği, belirli akademik altyapı ve uzmanlık gerektirdiğinden, büyük ve köklü üniversitelerde bu çalışmaların yoğunlaştığı görülmektedir. Üniversiteler arasındaki farklar; bölgesel gelişmişlik, akademik kadro kapasitesi, araştırma fonları, kamu kurumları ile işbirliği olanakları ve disiplinlerarası çalışma kültürü gibi faktörlerle açıklanabilir. E-devlet araştırmalarının büyük oranda Ankara ve İstanbul merkezli üniversitelerde yoğunlaşması, bu şehirlerin kamu politikalarının üretildiği ve dijitalleşme süreçlerinin yönlendirildiği merkezler olmasıyla ilişkilidir. Bununla birlikte, Anadolu'daki üniversitelerin de bu alanda giderek artan bir katkı sunduğu gözlemlenmektedir. E-devlet konulu tezlerin üniversitelere göre dağılımı, Türkiye'de dijital kamu yönetimi araştırmalarının hem merkezi hem de yerel düzeyde geliştiğini ortaya koymaktadır.

Tablo 5. Enstitülere Göre Tezlerin Dağılımı

Enstitü Adı	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
Bilişim Enstitüsü	3		3
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	4	2	6
Enformatik Enstitüsü	2	1	3
Fen Bilimleri Enstitüsü	40	5	45
İşletme Enstitüsü	2		2
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	17	3	20
Mühendislik ve Fen Bilimleri Enstitüsü	1		1
Sosyal Bilimler Enstitüsü	135	23	158
Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü	1	1	2
Yurtdışı Enstitüsü	1		1
Toplam	206	35	241

E-devlet alanında Türkiye’de hazırlanan yüksek lisans ve doktora tezlerinin enstitülere göre dağılımı, akademik disiplinlerin e-devlet konusuna yaklaşım biçimleri ile araştırma önceliklerinin farklılığını ortaya koymaktadır. Verilen veriler ışığında, Sosyal Bilimler Enstitüsü’nün 158 tez ile e-devlet alanındaki üretimin yaklaşık %65’ini oluşturması, bu disiplinin e-devlet konusunu özellikle toplumsal, yönetsel, hukuki ve siyasal bağlamda ele aldığına işaret etmektedir. Sosyal bilimler, dijital dönüşümün vatandaş-devlet ilişkilerine, kamu hizmetlerinin erişilebilirliğine ve demokratik süreçlere etkisine odaklanırken, bu alanın kapsamlı yapısı nedeniyle araştırma yoğunluğu yüksek kalmaktadır. Dolayısıyla, sosyal bilimler disiplininin, e-devletin sadece teknolojik bir yenilik değil, aynı zamanda kamu yönetimi reformu ve vatandaş katılımı için bir araç olarak görülmesi nedeniyle tez sayısı diğer enstitülere göre daha fazladır.

Fen Bilimleri Enstitüsü ise 45 teze önemli bir akademik katkı sağlamaktadır. Bu enstitüdeki çalışmalar, e-devletin teknik altyapısını, bilişim sistemlerinin tasarımını ve bilgi güvenliği gibi alanları kapsamaktadır. E-devlet uygulamalarının işleyişi büyük ölçüde teknolojiye dayandığı için, fen biliminin bu alandaki rolü hayati öneme sahiptir. Ancak fen bilimlerinde e-devletin daha çok teknik ve yapısal bileşenlerine odaklanması, bu alandaki tez sayısının sosyal bilimlere kıyasla daha düşük olmasının temel nedeni olarak görülmektedir. Bilişim Enstitüsü, Enformatik Enstitüsü ve Mühendislik ve Fen Bilimleri Enstitüsü gibi teknoloji odaklı

enstitülerde tez sayısının nispeten az olması, bu alanlarda yürütülen araştırmaların genellikle özel uzmanlık gerektiren teknik konulara yoğunlaşmasından kaynaklanmaktadır. Bu çalışmalar, nitelik olarak derinlemesine ve uygulamaya dönük olsa da, teknik uzmanlık ve altyapı gereksinimleri nedeniyle sayıca daha sınırlı kalmaktadır. Eğitim Bilimleri Enstitüsü ve Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nde ise toplam 26 tez bulunmaktadır. Bu tezlerde, dijital okuryazarlık, kamu çalışanlarının dijital yeterlilikleri ve eğitim teknolojilerinin kamu hizmetlerine entegrasyonu gibi konular ele alınmaktadır. Enstitüler arasındaki tez sayısı farkları, e-devletin hem teknik hem de sosyal boyutlarını kapsayan çok disiplinli doğasından kaynaklanmaktadır. Sosyal bilimler alanının kamu yönetimi, hukuk ve toplum ilişkileri gibi geniş çerçevede ele alınması tez sayısını artırırken, teknik enstitülerde daha spesifik ve derinlemesine konulara odaklanılması sayıdaki görece düşüklüğü açıklamaktadır. Eğitim enstitülerinin ise dijital beceri ve eğitim süreçlerine yönelik katkıları, e-devletin insan boyutunu vurgulamaktadır. Bu çok boyutlu yaklaşım, Türkiye'de e-devletin hem bilimsel hem de uygulamalı alanlarda dengeli bir biçimde gelişmesine zemin hazırlamaktadır. Bu sonuçlar, e-Devletin hem teknik (mühendislik, bilişim) hem de yönetsel (kamu yönetimi, siyaset, iletişim) bir mesele olarak çok disiplinli şekilde ele alındığını göstermektedir.

Tablo 6. Ana Bilim Dallarına Göre Tezlerin Dağılımı

Ana Bilim Dalı	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
Amme İdaresi Ana Bilim Dalı	2		2
Bilgi Teknolojileri Ana Bilim Dalı	1		1
Bilgi ve Belge Yönetimi Ana Bilim Dalı	3	1	4
Bilgisayar Bilimleri Ana Bilim Dalı	2		2
Bilgisayar Bilimleri ve Mühendisliği Ana Bilim Dalı	1		1
Bilgisayar Mühendisliği Ana Bilim Dalı	14		14
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı	1	1	2
Bilişim Sistemleri Ana Bilim Dalı	3	1	4
Bilişim Sistemleri Mühendisliği Ana Bilim Dalı	1		1
Bilişim Teknolojileri Ana Bilim Dalı	2		2
Büro Yönetimi Eğitimi Ana Bilim Dalı	1		1
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Ana Bilim Dalı	2		2
Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı	2		2

Ana Bilim Dalı	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ana Bilim Dalı		1	1
Elektrik ve Bilgisayar Ana Bilim Dalı	1		1
Elektrik ve Bilgisayar Mühendisliği Ana Bilim Dalı	2		2
Elektrik-Elektronik Mühendisliği Ana Bilim Dalı	1	1	2
Elektronik Mühendisliği Ana Bilim Dalı	1		1
Elektronik-Bilgisayar Eğitimi Ana Bilim Dalı	1		1
Endüstri Mühendisliği Ana Bilim Dalı	3		3
Enformatik Ana Bilim Dalı	2		2
Gazetecilik Ana Bilim Dalı	2		2
Halkla İlişkiler Ana Bilim Dalı		1	1
Halkla İlişkiler ve Tanıtım Ana Bilim Dalı	2		2
Harita Mühendisliği Ana Bilim Dalı	1		1
İktisat Ana Bilim Dalı	6		6
İletişim Bilimleri Ana Bilim Dalı	2	1	3
İşletme Ana Bilim Dalı	24	6	30
İşletme Eğitimi Ana Bilim Dalı	1		1
İşletme Mühendisliği Ana Bilim Dalı	1		1
İşletme Yönetimi Ana Bilim Dalı		1	1
Jeodezi ve Fotogrametri Ana Bilim Dalı	1		1
Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği Ana Bilim Dalı	1	1	2
Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı	2	1	3
Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı	34	4	38
Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Ana Bilim Dalı	7	1	8
Maliye Ana Bilim Dalı	11	1	12
Matematik Ana Bilim Dalı	1		1
Matematik Bilgisayar Ana Bilim Dalı	1		1
Matematik ve Bilgisayar Bilimleri Ana Bilim Dalı	3		3
Muhasebe Denetim Ana Bilim Dalı	1		1
Mühendislik Sistemlerinin Modellenmesi ve Tasarımı Ana Bilim Dalı		1	1

Ana Bilim Dalı	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
Radyo Televizyon ve Sinema Ana Bilim Dalı	2		2
Sayısal Yöntemler Ana Bilim Dalı	1		1
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı	28	8	36
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bilim Dalı	1		1
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü	1		1
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı	2		2
Sosyoloji Ana Bilim Dalı	1	1	2
Strateji Bilimi Ana Bilim Dalı	1		1
Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı	1	1	2
Tarım Ekonomisi Ana Bilim Dalı	1		1
Teknoloji ve Bilgi Yönetimi Ana Bilim Dalı	1		1
Uluslararası Bilgisayar Ana Bilim Dalı	1		1
Yazılım Mühendisliği Ana Bilim Dalı	2	1	3
Yerel Yönetimler Ana Bilim Dalı	1		1
Yönetim Bilimleri Ana Bilim Dalı	1		1
Yönetim Bilişim Sistemleri Ana Bilim Dalı	12	1	13
Yönetim ve Organizasyon Ana Bilim Dalı	2		2
Genel Toplam	206	35	241

Ana bilim dalına göre yapılan sınıflandırma, e-devlet konulu lisansüstü tezlerin disiplinler arası çeşitliliğini açıkça ortaya koymaktadır. Verilere göre, çalışmaların en yoğun olduğu alanlar arasında *Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı* 38 tez ve *Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı* 36 tez ile ilk sıralarda yer almaktadır. Bu sonuç, e-devletin öncelikle kamu yönetimi ve siyaset bilimi ekseninde incelendiğini ve yönetim, kamu hizmetleri, vatandaş-devlet ilişkileri gibi konulara yoğunlaştığını göstermektedir. E-devlet araştırmalarında bir diğer önemli katkı, İşletme Ana Bilim Dalından gelmektedir. Toplam 30 tez (24 yüksek lisans, 6 doktora) ile bu alan, kamu kurumları ve özel sektörde dijital dönüşümün örgütsel boyutlarını ele alan çalışmalara ev sahipliği yapmıştır. Benzer şekilde, *Yönetim Bilişim Sistemleri* (13 tez) ve *Maliye Ana Bilim Dalı* (12 tez) da e-devletin yönetsel ve mali boyutları üzerine yoğunlaşan üretimleriyle dikkat çekmektedir. Maliye temalı tezler özellikle vergi yönetimi, mali saydamlık ve dijital denetim mekanizmaları üzerine

yoğunlaşırken; yönetim bilişim sistemleri çalışmaları e-devlet altyapılarının entegrasyonu, bilgi yönetimi ve dijital hizmetlerin geliştirilmesi konularına odaklanmaktadır.

Teknik disiplinler arasında *Bilgisayar Mühendisliği Ana Bilim Dalı* 14 tez ile öne çıkarken, bilişim sistemleri, yazılım mühendisliği, elektrik-elektronik mühendisliği gibi alanlar da önemli sayıda çalışmaya sahiptir. Bu durum, e-devletin yalnızca yönetsel değil, teknik açıdan da araştırma gerektiren bir alan olduğunu doğrulamaktadır. Teknik kökenli tezler; veri güvenliği, sistem entegrasyonu, kullanıcı odaklı tasarım ve elektronik hizmetlerin performans optimizasyonu gibi konular üzerinde yoğunlaşmaktadır. Sosyal bilimler kapsamında *İktisat*, *Hukuk*, *İletişim Bilimleri* ve *Sosyoloji* gibi ana bilim dallarında da e-devlet üzerine önemli sayıda tez bulunmaktadır. Bu alanlar, dijitalleşmenin ekonomik etkilerini, hukuki düzenlemelerini, toplumsal yansımalarını ve iletişim süreçlerindeki dönüşümü incelemektedir. Örneğin, iletişim bilimleri ve gazetecilikten gelen tezler, dijital vatandaşlık, e-katılım ve e-demokrasi temalarını irdelemektedir. E-devlet konusundaki tezler hem sosyal hem de mühendislik temelli alanlarda yoğunlaşarak disiplinler arası bir karakter kazanmıştır. Kamu yönetimi ve siyaset bilimi eksenli çalışmalar, konunun yönetsel boyutunu; teknik alanlardan gelen tezler ise dijital altyapı ve inovasyon boyutunu öne çıkarmaktadır. Bu dağılım, e-devlet araştırmalarında teorik ve uygulamalı boyutların birlikte ele alındığını ve gelecekte bu alanın daha da çeşitlenerek gelişeceğini göstermektedir.

Tablo 7. Yazılış Diline Göre Tezlerin Sayıları

Tez Dili	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
Fransızca	1		1
İngilizce	38	9	47
Kırgızca	1		1
Türkçe	166	26	192
Genel Toplam	206	35	241

E-Devlet konulu lisansüstü tezler incelendiğinde, yazım dili ve tez türü bakımından belirgin eğilimler ortaya çıkmaktadır. Verilere göre toplam 241 tez incelenmiştir. Bu dağılım, e-devlet araştırmalarında yüksek lisans çalışmalarının açık ara daha yoğun olduğunu göstermektedir. Yüksek lisans tezlerinin sayıca fazla olması, konunun akademik camiada geniş bir ilgi gördüğünü ancak doktora seviyesinde daha az sayıda derinlemesine araştırma yürütüldüğünü ortaya koymaktadır. Dok-

tora tezleri ise nispeten az olmakla birlikte mevcut eğilim gelecekte doktora düzeyinde daha fazla çalışma yapılması gerektiğini işaret etmektedir.

Yazım diline göre dağılıma bakıldığında, *Türkçe* en baskın dil olup 192 tez ile çalışmalara hâkimdir. Bu durum, e-devlet konusunun Türkiye'deki akademik bağlamda öncelikle ulusal perspektiften ele alındığını göstermektedir. **İngilizce** yazılan tezler ise toplam 47 adet olup, sayısal olarak Türkçe tezlerin gerisinde kalmakla birlikte önemli bir akademik katkı sunmaktadır. İngilizce yazılmış tezler, konunun uluslararası literatürle bağlantılı olarak ele alındığını, küresel perspektifler ve karşılaştırmalı analizler içerdiğini düşündürmektedir. Bu durum, Türkiye'de e-devlet çalışmalarının giderek küresel bilimsel toplulukla entegrasyon sağladığının bir göstergesidir. Daha sınırlı sayıda olan *Fransızca* ve *Kırgızca* yazılmış çalışmalar, özel dilsel bağlamlarda yürütülmüş özgün araştırmaların varlığını ortaya koymaktadır.

Tablo 8. Konusuna Göre Tez Sayıları

Konu	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
Arşiv; Bilgi ve Belge Yönetimi		1	1
Bilgi ve Belge Yönetimi	3		3
Bilgi ve Belge Yönetimi; Bilim ve Teknoloji; Kamu Yönetimi	1		1
Bilgi ve Belge Yönetimi; Kamu Yönetimi	2		2
Bilgi ve Belge Yönetimi; Kamu Yönetimi; Sosyal Hizmetler	1		1
Bilgisayar Mühendisliği Bilimleri-Bilgisayar ve Kontrol	30	1	31
Bilgisayar Mühendisliği Bilimleri-Bilgisayar ve Kontrol; Kamu Yönetimi; İşletme	1		1
Bilgisayar Mühendisliği Bilimleri-Bilgisayar ve Kontrol; Bilim ve Teknoloji	1	1	2
Bilgisayar Mühendisliği Bilimleri-Bilgisayar ve Kontrol; İletişim Bilimleri	1		1
Bilgisayar Mühendisliği Bilimleri-Bilgisayar ve Kontrol; Kamu Yönetimi	1		1
Bilgisayar Mühendisliği Bilimleri-Bilgisayar ve Kontrol; Kamu Yönetimi; Yönetim Bilişim Sistemleri		1	1
Bilim ve Teknoloji	3		3
Bilim ve Teknoloji Kamu Yönetimi; İşletme	1		1

Konu	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
Bilim ve Teknoloji; Eğitim ve Öğretim	1		1
Bilim ve Teknoloji; İşletme	1	1	2
Bilim ve Teknoloji; Kamu Yönetimi	1		1
Bilim ve Teknoloji; Kamu Yönetimi; İşletme	1		1
Bilim ve Teknoloji; Kamu Yönetimi; Matematik	1		1
Bilim ve Teknoloji; Kamu Yönetimi; Yönetim Bilişim Sistemleri	1		1
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	1		1
Eğitim ve Öğretim	2	2	4
Eğitim ve Öğretim; Kamu Yönetimi	1		1
Eğitim ve Öğretim; Kamu Yönetimi; İletişim Bilimleri	1		1
Ekonomi	5		5
Ekonomi; Kamu Yönetimi	1		1
Ekonomi; Kamu Yönetimi; Siyasal Bilimler	1		1
Elektrik ve Elektronik Mühendisliği	2	1	3
Endüstri ve Endüstri Mühendisliği	2		2
Gazetecilik	1		1
Halkla İlişkiler	1		1
Halkla İlişkiler; Kamu Yönetimi	1		1
Halkla İlişkiler; Kamu Yönetimi; İletişim Bilimleri; İşletme		1	1
Hukuk; Kamu Yönetimi	2	1	3
Hukuk; Kamu Yönetimi; İletişim Bilimleri		1	1
İletişim Bilimleri	3		3
İletişim Bilimleri		1	1
İnşaat Mühendisliği	1		1
İstatistik; İşletme	1		1
İşletme	14	3	17
Jeodezi ve Fotogrametri	2	1	3
Kamu Yönetimi	70	12	82

Konu	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
Kamu Yönetimi; İletişim Bilimleri	1		1
Kamu Yönetimi; Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	1		1
Kamu Yönetimi; İletişim Bilimleri	4		4
Kamu Yönetimi; İşletme	9	4	13
Kamu Yönetimi; Maliye	3		3
Kamu Yönetimi; Maliye; İletişim Bilimleri	1		1
Kamu Yönetimi; Maliye; İşletme	2		2
Kamu Yönetimi; Mühendislik Bilimleri; Sosyoloji	1		1
Kamu Yönetimi; Sağlık Kurumları Yönetimi	1		1
Kamu Yönetimi; Siyasal Bilimler	5	2	7
Kamu Yönetimi; Sosyoloji		1	1
Karşılaştırmalı Edebiyat; Mühendislik Bilimleri; Teknik Eğitim	1		1
Maliye	1		1
Maliye; İşletme	3		3
Mühendislik Bilimleri	2		2
Radyo-Televizyon	1		1
Siyasal Bilimler	1		1
Siyasal Bilimler; Uluslararası İlişkiler	1		1
Spor	1		1
Şehircilik ve Bölge Planlama	1		1
Yönetim Bilişim Sistemleri	2		2
Ziraat	1		1
Genel Toplam	206	35	241

Konulara göre yapılan sınıflandırma, Türkiye’de e-devlet konulu lisansüstü tezlerin farklı disiplinlerde yoğun bir şekilde üretildiğini göstermektedir. Verilere göre en fazla çalışmanın yapıldığı alan, 70 yüksek lisans ve 12 doktora tezi ile kamu yönetimidir. Bu sonuç, e-devletin öncelikle kamu hizmetlerinin dijitalleşmesi, yönetişim anlayışının gelişimi ve vatandaş-devlet etkileşiminin yeniden tanımlanması bağlamında ele alındığını ortaya koymaktadır.

Kamu yönetimi dışında bilgisayar mühendisliği ve ilgili teknik alanlar, 31 tez ile öne çıkan ikinci gruptur. Bu çalışmalarda, e-devletin teknolojik altyapısı; yazılım sistemleri, bilgi güvenliği, elektronik hizmet entegrasyonu, veri yönetimi ve dijital platformların sürdürülebilirliği gibi konular üzerinden incelenmiştir. Özellikle güvenlik, erişilebilirlik ve performans optimizasyonu gibi teknik meseleler, e-devlet uygulamalarının başarısı için kritik önemde görülmektedir. Bu durum, e-devletin yalnızca idari değil, aynı zamanda mühendislik ve bilişim bilimleri perspektifinden de ele alınan bir konu olduğunu göstermektedir.

İşletme alanında yazılmış 17 tez, e-devletin kurumsal ve örgütsel boyutlarını irdelemiştir. Dijital dönüşümün örgüt yapıları, süreç yönetimi, bilgi sistemleri entegrasyonu ve kurumsal stratejiler üzerindeki etkisi bu tezlerin ortak noktasıdır. Benzer şekilde, maliye temalı çalışmalar, vergi yönetimi, kamu maliyesinde dijitalleşme, mali saydamlık ve etkin denetim mekanizmaları üzerinde durmuştur. Bu çalışmalar, e-devletin mali yönetim süreçlerine getirdiği yenilikleri vurgulamaktadır.

İletişim bilimleri, gazetecilik ve halkla ilişkiler gibi alanlarda yürütülen çalışmalar ise e-devletin vatandaş ile devlet arasındaki iletişim boyutuna odaklanmaktadır. Eğitim ve öğretimle ilişkili çalışmalar, dijital eğitim hizmetleri, çevrimiçi öğrenme platformları ve e-devlet altyapısının eğitim politikalarına katkısı üzerine yoğunlaşmıştır. Sosyoloji, siyaset bilimi, uluslararası ilişkiler ve şehircilik alanlarındaki çalışmalar ise e-devletin toplumsal dönüşüm, siyasal katılım ve kentleşme süreçleri üzerindeki etkilerini analiz etmiştir. Bu çeşitlilik, e-devletin disiplinler arası bir çalışma alanı olduğunun açık göstergesidir. Disiplinler arası bu çeşitlilik, e-devlet çalışmalarının gelecekte daha geniş kapsamlı ve bütüncül yaklaşımlarla ele alınmasına zemin hazırlamaktadır.

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma, Türkiye'de 2003-2024 yılları arasında e-devlet temasıyla hazırlanmış 241 lisansüstü tezin bibliyometrik analiziyle, alandaki akademik üretimin mevcut durumunu kapsamlı biçimde ortaya koymuştur. Bulgular, e-devlet konusunun giderek daha geniş bir akademik ilgi gördüğünü, ancak tezlerin yıllar itibarıyla düzenli bir artış göstermediğini ortaya koymuştur. Bu durum, dijitalleşme süreçlerinin dönemsel kamu politikaları ve teknolojik gelişmelerle paralel ilerlediğini, akademik üretimde de dalgalanmalara yol açtığını düşündürmektedir. Literatürde e-devletin bilgi toplumuna geçişte stratejik bir araç olduğu sıkça vurgulanmakta (Alkan ve Ünver, 2020) olup, Türkiye örneğinde de akademik çalışmaların bu dönüşümü yansıttığı görülmektedir.

Tezlerin üniversitelere göre dağılımında, Ankara ve İstanbul merkezli kurumların açık ara önde olması dikkat çekmektedir. Bu durum, kamu politikalarının üretildiği ve dijital dönüşüm projelerinin yoğunlaştığı bu şehirlerin akademik yansımasıdır. Ancak son yıllarda Anadolu üniversitelerinin katkılarının artması, e-devlet araştırmalarının ulusal ölçekte yaygınlaştığını göstermektedir. Bu bulgu, dijitalleşmenin yalnızca büyük merkezlerde değil, yerel düzeyde de araştırma ve uygulama kapasitesini artırdığına işaret etmektedir. Ana bilim dallarına göre yapılan sınıflandırmada, kamu yönetimi ağırlıklı olmakla birlikte mühendislik, bilişim, iletişim, maliye ve sosyoloji gibi alanların da temsil edildiği görülmüştür. Bu çeşitlilik, e-devlet çalışmalarının disiplinler arası niteliğini teyit etmektedir. Özellikle iletişim ve sosyal bilimlerdeki çalışmalar, e-devletin sadece teknik bir sistem değil, aynı zamanda vatandaş-devlet ilişkilerini dönüştüren sosyal bir fenomen olduğunu ortaya koymaktadır. Bu sonuç, literatürdeki e-devletin yönetim ve katılım süreçlerindeki rolünü vurgulayan yaklaşımlarla uyumludur (Kutlu vd., 2018). Tez türleri bakımından yüksek lisans çalışmalarının sayıca fazla olması, konunun geniş bir ilgi alanına sahip olduğunu ancak doktora düzeyinde daha az sayıda derinlemesine araştırma yapıldığını göstermektedir. Doktora tezlerinin metodolojik açıdan sunduğu derinlik göz önünde bulundurulduğunda, bu alanda daha fazla doktora düzeyinde çalışma yapılması gerekliliği öne çıkmaktadır. Ayrıca, tezlerin büyük çoğunluğunun Türkçe hazırlanması, konunun ulusal bağlamda ele alındığını ortaya koyarken, İngilizce tezlerin artışı uluslararası görünürlük açısından olumlu bir gelişme olarak değerlendirilebilir. Araştırma çerçevesinde şu öneriler geliştirilmiştir:

Doktora çalışmalarının teşviki: E-devlet alanında doktora düzeyindeki araştırmaların artırılması, teorik ve metodolojik açıdan literatüre önemli katkılar sağlayacaktır. Bu amaçla burs, fon ve uluslararası iş birliklerinin desteklenmesi önerilmektedir. Disiplinler arası iş birliklerinin güçlendirilmesi: Kamu yönetimi, mühendislik, iletişim ve sosyal bilimler arasındaki ortak çalışmalar artırılarak, e-devlet araştırmalarına daha bütüncül bir perspektif kazandırılmalıdır. Uluslararası yayınların artırılması: İngilizce tezlerin sayısının artırılması ve uluslararası dergilerde yayın teşviki, Türkiye'deki e-devlet araştırmalarının küresel literatürde görünürlüğünü güçlendirecektir. Yerel düzeyde e-devlet uygulamaları: Anadolu üniversitelerinin bu alandaki katkıları dikkate alınarak, yerel yönetimler ve üniversiteler arasında iş birlikleri artırılmalı, e-devlet hizmetlerinin yerel düzeydeki etkileri daha fazla araştırılmalıdır. Gelecekteki araştırma yönelimleri: Dijital vatandaşlık, yapay zekâ, büyük veri ve siber güvenlik gibi konuların e-devlet bağlamında ele alınması, literatürdeki güncel eğilimlerle uyumlu olacaktır. Elde edilen bulgular, Türkiye'de e-devlet alanındaki akademik üretimin hem teknik hem de sosyal boyutları kapsayan zengin bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Çalışma, e-dev-

let araştırmalarının yönetim anlayışını dönüştüren bir paradigma olarak daha geniş kapsamlı ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bibliyometrik analiz yöntemiyle ulaşılan veriler, gelecekte yapılacak çalışmalar için yol gösterici bir temel sunmakta ve hem akademik hem de uygulamaya yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktadır.

EXTENDED ABSTRACT

Research Problem: Rapid advances in information and communication technologies have necessitated digital transformation in public administration, and e-government applications have become one of the most important tools for this transformation. While academic studies in e-government are increasing in Turkey, research based on comprehensive and systematic bibliometric analysis of graduate theses produced in this field is limited. Therefore, examining the numerical, thematic, and institutional distribution of theses on e-government will contribute to academic and practical development by revealing the current status of the field.

Research Question/s: The research seeks to answer the following fundamental questions:

- What is the distribution of graduate theses on e-government in Turkey over the years?
- Which universities, institutes, and departments are they concentrated in?
- What is the distribution of theses by language and type of writing?
- How have subject areas and thematic trends been shaped?
- What trends are observed in these distributions over time?

Literature Review: The concept of e-government refers to the more effective, rapid, transparent, and citizen-focused delivery of public services through information and communication technologies. In the literature, e-government is defined not only as a technical transformation but also as a reform tool that strengthens governance, increases citizen participation, and increases efficiency in public administration. The development of e-government in Turkey has accelerated since the 1990s with milestones such as the new public management approach, the e-Europe initiative, and Prime Ministry Circular No. 2003/48. Research addresses the technical infrastructure, legal framework, institutional capacity, and social adaptation dimensions of e-government. However, the distribution and trends of academic production at the thesis level have rarely been systematically examined in the

literature. This study fills this gap in the literature and reveals the academic profile of e-government research in Turkey.

Methodology: The research was conducted using a bibliometric analysis approach within the framework of document analysis, a qualitative research method. The study population consisted of open-access postgraduate theses found in the Council of Higher Education (YÖK) National Thesis Center between 2003 and 2024, using the keywords “e-government” or “electronic government.” Off-topic theses were excluded, and a total of 241 theses (206 master’s and 35 doctoral) were analyzed. Theses were classified according to year, university, institute, department, thesis language, thesis type, and subject headings. Data were presented in tables using descriptive statistics. Thematic coding was used in the classification, and double-checking was applied for data verification. The study was limited to open-access theses, and content analysis was not conducted.

Result and Conclusion: The findings indicate that theses on e-government in Turkey have fluctuated over time but generally increased. Established universities in Ankara and Istanbul (Gazi, Ankara, Hacettepe, Marmara, Atılım, etc.) are among the institutions with the highest production; this is attributed to their proximity to the central government, academic capacity, and interdisciplinary study opportunities. By institute, the Institute of Social Sciences holds the largest share at 65%, while science and engineering-based institutes focus on technical infrastructure. Public Administration, Political Science, and Public Administration are prominent among the main disciplines, while technical fields such as Computer Engineering and Management Information Systems also hold a significant share.

The vast majority of theses are in Turkish (over 80%) and at the master’s level; studies written in English indicate international academic integration. Topics focus on the digitalization of public services, technical infrastructure, information security, e-democracy, financial management, and citizen satisfaction. The research results demonstrate that academic production on e-government in Turkey has a strong national foundation, but that international publications and interdisciplinary approaches need to be increased. It is particularly recommended that the number of doctoral studies be increased, local practices be examined in depth, and publications in English be encouraged. In this respect, the study serves as a reference for both policymakers and the academic community, illustrating the current situation and informing future strategic planning.

Etik Beyanı: Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu yazarlar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Kamu Yönetimi ve Politikaları Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk çalışmanın yazarlarına aittir.

Yazar Katkıları: Ali Tosun, çalışmanın tamamında tek başına katkı sunmuştur.

Çıkar Beyanı: Yazarlar ya da herhangi bir kurum/ kuruluş arasında çıkar çatışması yoktur.

Ethics Statement: The authors declare that the ethical rules are followed in all preparation processes of this study. In the event of a contrary situation, the Journal of Public Administration and Policy has no responsibility and all responsibility belongs to the author of the study.

Author Contributions: Ali Tosun, has contributed to all parts and stages of the study.

Conflict of Interest: There is no conflict of interest among the authors and/or any institution.

KAYNAKÇA

- Akar, H. (2011). Yeni İletişim Teknolojileri ve Bu Teknolojilerin Halkla İlişkiler Çalışmalarında Kullanılması. *Erciyes İletişim Dergisi*, 1(3), 97-107.
- Akçakaya, M. (2017). E-Devlet Anlayışı ve Türk Kamu Yönetiminde Edevlet Uygulamaları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3, 8-31.
- Akman, K. ve Övgün, B. (2022). Devletin Gölgesinde Dijitalleşmenin Dönüştürdüğü Mahremiyet. *Amme İdaresi Dergisi*, 55(1), 35-61.
- Alaca, E., ve Yılmaz, B. (2016). Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanımı ve Bilgi Topluma Dönüşüm: Türkiye’de Durum. *Türk Kütüphaneciliği*, 30(3), 507-523.
- Alan, S. (2025). Turizm İşletmelerinde Dijital Dönüşüm: Bilgi İletişim Teknolojilerinin Rolü. *Sosyal Bilimler Akademik Gelişim Dergisi (SOBAG)*, 3(1), 1-18.
- Alkan, Ö., ve Ünver, Ş. (2020). Türkiye’de E-Devlet Hizmetlerinin Kullanımını Etkileyen Faktörlerin Analizi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 34(4), 1431-1453.
- Asgarkhani, M. (2005). Digital Government and Its Effectiveness In Public Management Reform: A Local Government Perspective. *Public Management Review*, 7(3), 465-487.
- Baysal, C., ve Yangil, F. (2023). Sürdürülebilir Liderliğin Dünü, Bugünü ve Geleceği: Web of Science’de Taranan Çalışmaların Bibliyometrik Analizi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 78, 111-134.
- Çarıkçı, O. (2010). Türkiye’de E-Devlet Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(12), 95-122.
- Delibaş, K., ve Akgül, A.E. (2010). Dünyada ve Türkiye’de E-Devlet Uygulamaları: Türkiye’de E-Demokrasi Ve E-Katılım Potansiyellerinin Harekete Geçirilmesi. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 13(1), 100-144.
- Demirel, D. (2006). E-devlet ve Dünya Örnekleri. *Sayıştay Dergisi*, 61, 83-118.
- Demirhan, Y., ve Türkoğlu, İ. (2014). Türkiye’de E-devlet Uygulamalarının Bazı Yönetim Süreçlerine Etkisinin Örnek Projeler Bağlamında Değerlendirilmesi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 10(22), 235-256.
- Demirkıran, S. (2025). Türkiye’de ve Avrupa Birliği’nde E-Devlet Üzerine Yazılan Çalışmaların Bibliyometrik Analiz ile Karşılaştırılması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 27(2), 503-517.

- Duman, E., ve Aktel, M. (2021). Türkiye'nin E-Devlet Kapısı (Dijital Türkiye Portalı). *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(2), 613-641.
- Duman, H., Yıldız, M., ve Özbilgin, İ. (2025). E-Devlet Çalışmalarında Yeni Bir Kavram: Musibet-Temelli Bilişim. *Yönetim Bilişim Sistemleri Dergisi*, 11(1), 45-61.
- Göçoğlu, V. (2019). Türkiye'de Merkezi Yönetimin Sosyal Medya Kullanımı: Bakanlıkların Twitter Hesapları Üzerine Bir Analiz. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 2(2), 422-444.
- Göçoğlu, V. (2020). Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Dijital Dönüşüm: Nesnelerin İnterneti Üzerine Bir İnceleme. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(1), 615-628.
- Göçoğlu, V., Kurt, İ.D., ve Öktem, M.K. (2019). İdari Reformun Yüz Yılı: Türk Kamu Yönetimi Reformlarının Karar Verme Yaklaşımları Çerçevesinde Değerlendirilmesi. *Ombudsman Akademik*, 5(10), 39-79.
- Kan, M.E., ve Avcı, S.B (2025). Türkiye'de Yönetimsel (İdari) Yolsuzlukların Nedenleri: Mahkeme Tutanakları Üzerine Bir İnceleme. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(2), 259-283.
- Kaplan, A.B., ve Kaplan, F.N. (2020).Yeni İletişim Teknolojileri ve Yapay Zekâ Uygulamaları Bağlamında İhtiyaç Olgusunun Değişimi ve Toplumsal Dönüşüm. *The Journal of Social Sciences*, 7(46), 178-193.
- Kaya, H.P. (2019). Türkiye'de Denetim Alanında Yazılmış Olan Doktora Tezlerinin Değerlendirilmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(2), 556-576.
- Kıral, B. (2020). Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189.
- Kutlu, Ö., Sevinç, İ., ve Kahraman, S. (2018). Türkiye'de E-Devlet Uygulamalarında Güvenlik Risklerinin Analizi. *Turkish Studies Information Technologies & Applied Sciences*, 13(21), 129-156.
- Mısırdalı Yangil, F. (2024). Sürdürülebilirlik Stratejileri: WEB of Science Veri Tabanında Taranan Çalışmaların Bibliyometrik Analizi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 82, 228-245.
- Mogalakwe, M. (2006). The Use of Documentary Research Methods in Social Research. *African Sociological Review*, 10(1), 221-230.
- Nair, G., ve Balta, E. (2017). Bilgi İletişim Teknolojileri Kullanımında Sınırları Aşan Bir Sosyal Sorun Alanı Olarak Unutulma Hakkı. *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 41(2), 113-126.

- Ozan, M.S. (2020). E-Government in Turkey: An Assessment For Public Administration. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(63), 3733-3739.
- Öktem, K. (2015). Türkiye’de E-devletin Kazanımı. *İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 52, 11-34.
- Özkan Özen, Y.D. (2025). A Study on Supply Chain 5.0 Research: A Visual Analysis by Bibliometrix R-Tool. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 70, 177-183.
- Palmatier, R. W., Houston, M. B. ve Hulland, J. (2018). Review Articles: Purpose, Process and Structure. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 46(1), 1-5. <https://doi.org/10.1007/s11747-017-0563>.
- Sak, R., Şahin Sak, İ.T., Öneren Şendil, Ç., ve Nas, E. (2021). Bir Araştırma Yöntemi Olarak Doküman Analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 227-250.
- Saylam, A. (2022). E-Devlet Kavramının Dijital Devlet Ve Elektronik/Dijital Yönetişim Kavramları Ekseninde Değerlendirilmesi. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 57(3), 2144-2163.
- Seçmen, H.İ. (2022). Gelişen İletişim Teknolojileri Kapsamında Halkla İlişkiler Faaliyetlerine Genel Bir Bakış. *The Journal of Academic Social Science*, 10(124), 401-416.
- Serdarasan, Ş., Yılmaz, H., Doğan, E., Koç, B., Kayır, M.H., ve Çatalyürek, M.B. (2021). Lojistik ve Tedarik Zinciri Alanında TR Dizin’de İndekslenen Çalışmaların Bibliyometrik Analizi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 68, 164-184.
- Sevinç, İ., ve Şahin, A. (2013). Kamu Çalışanlarının E-Devlet Uygulamalarında Karşılaştıkları Sorunların Belirlenmesine Yönelik Karaman İlinde Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(2), 197-212.
- Snyder, S. (2019). Literature Review as a Research Methodology: An Overview and Guidelines. *Journal of Business Research*, 104, 333-339. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.07.039>.
- Soysal, A.N. (2022). Hizmet İnovasyonu Konulu Çalışmaların Bibliyometrik Analizi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 72, 142-158.
- Şahin, A., ve Örselli, E., (2003). E-Devlet Anlayışı Sürecinde Türkiye. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 343-356.
- Tarhan, A. (2014). Medya İlişkilerde Kurumsal Web Sayfalarının Kullanımı: Halkla İlişkiler Odaklı Bir Değerlendirme. *Selçuk İletişim*, 8(2), 61-89.

- Tepe, G., ve Mucan Özcan, B. (2021). Review and Bibliometric Analysis of Industry 4.0 in Social Sciences. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 67, 159-175.
- Turan, S., ve Esenoğlu, C. (2006). Bir Meşrulaştırma Aracı Olarak Bilişim ve Kitle İletişim Teknolojileri: Eleştirel Bir Bakış. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 1(2), 71-86.
- Yıldırım, K. (2022). Yerel ve Ulusal E-Devlet Gelişim Modelleri ve Belirleyicileri Üzerine Bir İnceleme. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 13(1), 270-297.
- Yıldız, A. (2022). Bir Araştırma Metodolojisi Olarak Sistematik Literatür Taramasına Genel Bakış. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), 367-386.
- Yılmaz, A., ve Bozkurt, Y. (2014). Türkiye’de E-Devlet Pratiğinin Atipik Bir Örneği: Tek Adımda Hizmet Birimleri. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 15(1), 293-311.
- Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi. (2025). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi>.